

Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej UAM

Tytuł naukowy, imię i nazwisko: DR YURY FEDORUSHKOV

Opis przedmiotu:

Seminarium dyplomowe (licencjackie* / magisterskie*) z zakresu:

- językoznawstwa*,
- literaturoznawstwa*,
- komparatystyki literacko-kulturowej*,
- przekładoznawstwa*.

* proszę podkreślić

Krótką charakterystyką tematyki / problematyki seminarium dyplomowego:

1) Frazematyka i frazeografia stosowana – jednojęzyczna, dwujęzyczna (języki: polski / rosyjski).

Poszukiwania par przekładowych-słownikowych; metody rozróżnienia translatów słownikowych od ekwiwalentów kontekstowych; weryfikacja multikonstektowa, leksykograficzna, diachroniczna, korpusowa; analiza kompleksowa (z akcentem na frazematyczność, autonomiczną walencyjną n-gramów połączenia stałego, dystrybucję, cechy semantyczne, przynależność do grup tematycznych) zdań oraz komponentów bitektu rosyjsko-polskiego/ polsko-rosyjskiego; wieloaspektowe badania nad zjawiskiem lakunarności w ekranach bitektu (tekstów, a praktyce zdań równoległych); tagowanie multiaspektowe potencjalnych par przekładowych; ekscjepcja multiaspektowa bitektowa; metody rozróżnienia frazemów od niefrazemów; badania nad odtwarzalnością (semantyczną, morfoskładniową, dystrybucyjną, frekwencyjną, lektową, legislacyjną) wielowyrzowców; wielopoziomowa interpretacja danych; badania nad obiektami (słów oraz obiektów n-gramowych autonomicznych – połączeń, zbitek leksykalnych, np. lexical bundles) typu hapax legomena, agnonim w idiolektach pisarzy – na podstawie tekstów równoległych z uwzględnieniem poszczególnych aspektów przekładoznawczych.

2) Psycholeksykologia stosowana a leksykalne relacje semantyczno-systemowe.

Analiza relacji systemowych głębokich – z zanurzeniem w synonimie, fuzzynimie (na poziomie akomodacji, frazematyzacji), meronimie/partonimie, synonimie (w tym quasisynonimie) i inne; analiza gniazd asocyjacyjnych, relacji bodziec-reakcją, reakcja-reakcja (koasocjacja); analiza modelu przenośni; badania statystyczne;

3) Psycholeksykologia a wizualizacja komputerowa quasikonceptów asocyjacyjnych.

Tworzenie grafów przedstawiające elementy ontyczne gniazda słownikowego (przeważnie na podstawie słowników asocyjacyjnych);

4). Neologizacja leksyki na poziomie monobytów (np. słów), jak n-gramów.

Weryfikacja kontekstowa; analiza odtwarzalności/ powtarzalności; analiza wieloaspektowa uzualizacji nowych bytów językowych; neosemantyzacja słownictwa;

5). Lingwokognitologia/ konceptologia: badania konceptów językowych.

Określenie bliższego oraz dalszego otoczenia elementów ontycznych mapy konceptów; określenie relacji systemowych w obrębie konceptu; wizualizacja graficzna (grafowa) konceptu językowego; analiza konfrontatywna konceptów w przestrzeni językowej polskiej i rosyjskiej – na podstawie danych korpusowych – w tym korpusów równoległych; aspekt przekładoznawczy oraz konfrontatywny (polsko-rosyjski/ rosyjsko-polski).

Przykładowe tematy prac dyplomowych:

- KOLOKACJE W PARACH PRZEKŁADOWYCH ROSYJSKO-POLSKICH (NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH ZONIMÓW);
- KONSTRUKCJE ATRYBUTYWNE NA PRZYKŁADZIE BITEKTU „Mistrz i Małgorzata”: ETAP PRZYGOTOWANIA DO TAGOWANIA BITEKTOWEGO;
- WIZUALIZACJA ORAZ PORÓWNANIE QUASI-KONCEPTÓW W ŚRODOWISKU GEPHI: NA

- PRZYKŁADZIE DANYCH SŁOWNIKA ASOCJACYJNEGO;
- WŁAŚCIWOŚCI PRZEKŁADU CZASOWNIKÓW RUCHU W BITEKSCIE „MISTRZ I MAŁGORZATA” BUŁHAKOWA (NA PRZYKŁADZIE KONSTRUKCJI WERBO-NOMINALNYCH Z PRZYIMKIEM B): ETAP PRZYGOTOWANIA DO TAGOWANIA BITEKSTOWEGO;
  - FUNKCJONOWANIE PRZYIMKÓW B, HA, 3A, ДО W KONSTRUKCJACH WERBO-NOMINALNYCH W DWUTEKŚCIE POLSKO-ROSYJSKIM „ZBRODNI I KARY” F. DOSTOJEWSKIEGO: ETAP PRZYGOTOWANIA DO TAGOWANIA BITEKSTOWEGO W KLUCZU FRAZEMATYCZNYM;
  - EWOLUCJA KONCEPTU MORALNOŚCI W LEGKSYKOLOGRAFII POLSKIEJ I ROSYJSKIEJ W SKALI DIACHRONICZNEJ – NA PRZYKŁADZIE PAR PRZEKŁADOWYCH ROSYJSKO-POLSKICH, POLSKO-ROSYJSKICH;
  - KONCEPT UKRAIŃCA W ŚWIADOMOŚCI JĘZYKOWEJ POLAKÓW – NA MATERIALE ANKIET
  - GRAF BODŹCA DOM W SŁOWNIKACH ASOCJACYJNYCH POLSKICH I ROSYJSKICH (NA PODSTAWIE OPROGRAMOWANIA GEPHI)
  - UZUALIZACJA MORFOSKŁADNIOWA NAJNOWSZYCH NEOLOGIZMÓW Z DZIEDZINY PORTALI SPOŁECZNOŚCIOWYCH
  - WIZUALIZACJA GRAFOWA WŁAŚCIWOŚCI ROSYJSKICH SKOJARZEŃ BODŹCA RODZINA (NA PODSTAWIE WYBRANYCH SŁOWNIKÓW ASOCJACYJNYCH)
  - NEOKORONOWIRUS: POSZUKIWANIA ORAZ ANALIZA NOWYCH SŁÓW I POŁĄCZEŃ

Przykładowa literatura:

- Borysowski, D. 2014. *Z problemów ustalania par przekładowych w oparciu o dwutekst.* W: W. Chlebda (red.). *Frazeologia a przekład.* Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 141–148.
- Chlebda, W. 1991. *Elementy frazematyki: wprowadzenie do frazeologii nadawcy.* Opole: Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Powstańców Śląskich w Opolu.
- Fedorushkov, Y., Jurkiewicz, D., Galiński, F. 2018. *Prolegomena do automatyzacji rozpoznawania rosyjskich frazemów werbo-nominalnych.* W: M. Aleksandrak (red.). *Języki specjalistyczne w lingwistyce stosowanej: między teorią i praktyką. Seria wydawnicza „Język – Kultura – Komunikacja”* (zeszyt 23). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 107–140.
- Fedorushkov, Y., Narloch, A. 2014. Prolegomena do dydaktycznej prezentacji konceptu językowego w wizualizacji grafowej (na przykładzie rosyjskiego konceptu БЕЛЫЙ). *Studia Rossica Gedanensia* 1, Gdańsk, 179–208.
- Loewe, I. 2000. *Konstrukcje analityczne w poezji Młodej Polski.* Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Szerszunowicz, J. 2009. *Quasi-ekwiwalenty związków frazeologicznych w teorii, frazeografii i translatoryce.* Białostockie Archiwum Językowe 9, 321–346. Źródło: <http://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/3789/3/Quasi_ekwiwalenty.pdf>
- Szerszunowicz, J. 2013. *On Lacunae in Contrastive Phraseology.* W: M. Fabčić, S. Fiedler, J. Szerszunowicz (red.). *Phraseologie im interculturellen Kontakt. Phraseology in Interlingual and intercultural Contact.* Bielsko-Biała, Budapest, Kansas, Maribor, Praha: ZORA, 161–175. Źródło: <http://student.ff.uni-mb.si/objave/Zora_95_web/Zora_95.html#/4>
- Vetulani, G. 2012. *Kolokacje werbo-nominalne jako samodzielne jednostki języka. Syntaktyczny słownik kolokacji werbo-nominalnych języka polskiego na potrzeby zastosowań informatycznych. Część I.* Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Yury Fedorushkov, *Adaptacja warsztatu leksykograficznego do automatyzacji rozpoznawania frazemów w systemie uczącym się. Na przykładzie konstrukcji werbo-nominalnych języka rosyjskiego.* Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019.
- Бергманн, А. 2001. *К проблеме фразеологических единиц в процессе неологизации языка.* W: M. Bałowski, W. Chlebda (red.). *Frazeologia słowiańska. Księga pamiątkowa poświęcona prof. dr hab. Halinie A. Lilicz.* Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 397–404.

- Иорданаская, Л.Н., Мельчук И.А. 2007. *Смысл и сочетаемость в словаре*. Москва: Языки славянских культур.
- Котцова, Е.Е. 2010. *Гипонимия в лексической системе русского языка (на материале глагола)*. Архангельск: Северный (Арктический) федеральный университет имени М.В. Ломоносова.
- Федосов, О.И. (Fedoszov Oleg). 2004a. *Коллокации на фоне комбинаторики лексем*. W: J. Bartoszevska, W. Mokijenko, H. Walter (red.). *Frazeologia słowiańska i inne płaszczyzny systemu językowego*. Gdansk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdanskiego, 37–49.

Forma i zaliczenie przedmiotu:

czynne uczestnictwo studentów w zajęciach, przygotowywanie poszczególnych fragmentów pracy dyplomowej wg harmonogramu określonego na poszczególne semestry.

Metody oceniania:

- **Metody kształtujące:** monitorowanie i ewentualna korekta realizacji zadań wykonywanych przez studentów (redagowanie tekstu pracy, opracowywanie rozdziałów, analiza materiału źródłowego, itd.)
- **Metody podsumowujące:** ocena końcowa polegająca na merytorycznej wartości przygotowanej pracy oraz zaangażowaniu studentów w ich opracowywanie.

Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

- **bardzo dobry (bdb; 5,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, znacznie poszerzającej zakres wiedzy i zachęcającej do dalszych badań oraz znakomita wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dobry plus (+db; 4,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, poszerzającej zakres dotychczasowych badań oraz bardzo dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dobry (db; 4,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM oraz dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny plus (+dst; 3,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, ale ze znacznymi niedociągnięciami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny (dst; 3,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, ale z licznymi błędami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **niedostateczny (ndst; 2,0):** niewywiązanie się w terminie z obowiązku napisania pracy licencjackiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, niewystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego